

Minimální důstojná mzda za rok 2023 je 45 573 Kč hrubého, dosáhne na ni jen třetina lidí v Česku

Praha, 16. 4. 2024 – Minimální důstojná mzda pro rok 2023 činí 45 573 Kč hrubého, v Praze vzhledem k vyšším životním nákladům pak 47 718 Kč. Pod její hranicí se loni nacházelo 2,7 milionu (přepočtených) zaměstnanců. Meziročně se tak pod hranici důstojné mzdy propadlo 184 tisíc lidí. Výsledky dnes zveřejnila Platforma pro Minimální důstojnou mzdu, nezávislá expertní skupina, která důstojnou mzdu pro Česko počítá každoročně od roku 2019. Kromě toho Platforma přináší i soubor doporučení, s jejichž pomocí se může příjmová situace zlepšit – jde mimo jiné o vyšší pokrytí kolektivními smlouvami, nastavení důstojných platových podmínek ve veřejné sféře nebo širší nabídku bezplatných či cenově regulovaných veřejných služeb a základních komodit.

Platforma pro Minimální důstojnou mzdu dnes na svém webu zveřejnila každoroční aktualizaci Minimální důstojné mzdy za uplynulý rok. Minimální důstojná mzda (MDM) vyjadřuje odměnu za práci na plný úvazek, která stačí na důstojný základní standard života v Česku. **Minimální důstojná mzda pro rok 2023 činí 45 573 Kč hrubého, respektive 47 718 Kč v Praze** vzhledem k vyšším životním nákladům. Zvýšení od předchozího roku o 4661 Kč (respektive 4942 Kč pro Prahu) vychází především z nárůstu cen bydlení včetně energií a dále zejména potravin.

„Máme za sebou výjimečné období extrémní inflace spojené s ekonomickým poklesem. Cenový růst se koncentroval do oblastí, které typicky více dopadají na nízkopříjmové - bydlení a potraviny. Zaměstnancům s nízkými mzdami se tak hranice důstojné mzdy většinou ještě vzdálila, neboť náklady rostly rychleji než jejich nominální mzdy. Pod hranici důstojné mzdy navíc meziročně propadlo 184 tisíc zaměstnanců,“ vysvětluje ekonom **Jan Bittner**, který se v Platformě podílí na výpočtu MDM.

Minimální důstojná mzda také vypovídá o fenoménu **pracujících chudoby** – tedy situace, kdy pracující jen stěží pokrývají základní náklady domácnosti, přestože pracují na celý úvazek nebo dokonce více. Jak se ukazuje, ostatní existující nástroje (průměrná/mediánová mzda, minimální mzda apod.) na zachycení pracujících chudoby nestačí. Jde přitom o závažný jev, protože s ním spojená ekonomická nejistota rozsáhlých vrstev společnosti má dalekosáhlé důsledky jak na individuální úrovni (zadlužování, zdraví, vzdělání, osobní vztahy), tak na té celospolečenské (sociální systémy, nedůvěra v politické uspořádání, nízká kupní síla).

„Stále větší skupina pracujících se ocitá v ekonomicky nejisté situaci. To je zvláště paradoxní v kontextu toho, že máme v EU dlouhodobě nejnižší nezaměstnanost v celé EU – a přesto klesá kupní síla mezd. Zcela přestává platit princip, že práce je cestou z chudoby. Toto je přitom velmi podstatné nejen pro jednotlivce, ale i pro společenskou soudržnost a odolnost.“ komentuje **Lucie Trlifajová**, sociální antropoložka z Centra pro společenské otázky SPOT

Platforma zveřejnila i **sadu doporučení**, která mohou příjmovou situaci v Česku zlepšit. *„Přestože reálné mzdy poklesly, zisky mnohých korporací i v uplynulém roce stoupaly. Prostor pro zvyšování mezd proto u řady zaměstnavatelů je. Příkladem by měli jít i veřejní zaměstnavatelé. Stát může výši mezd příznivě ovlivnit navyšováním minimální mzdy či*

stanovením mzdových kritérií ve veřejných zakázkách, dotačních programech apod. Ne všude ale lze dosáhnout zvýšení mezd rychle a v dostatečné míře, potom přicházejí na řadu další nástroje jako posílení a rozšíření bezplatných nebo dostupných veřejných služeb. Účinná bude i podpora odborového organizování a vyšší pokrytí kolektivními smlouvami, které je u nás dlouhodobě hluboko pod evropským standardem,“ uvedla politoložka **Kateřina Smejkalová**.

V některých sektorech panují dlouhodobě náročné podmínky, ale současně i velmi nízké odměňování. Například mezi odbornými sociálními pracovníky a **pracovníky v sociálních službách** v oblasti pobytové péče se pod úroveň MDM nachází přes 92 procent zaměstnanců. **Tereza Tábořská**, která působí jako pracovnice v sociálních službách a místopředsedkyně odborové organizace Alice, k tomu dodává: „Některé kolegyně a kolegové si ke své už tak dost náročné práci na plný úvazek přidávají brigády, další musí dokonce kvůli nedostatečným příjmům žádat o příspěvek na bydlení nebo jiné dávky. Dlouhodobě není možné pečovat o druhé a přitom sám takto strádat. I proto potřebujeme posílit odborové organizování a společně vyjednávat kolektivní smlouvy, které zlepší situaci nejen nám pracujícím, ale přinesou i kvalitnější péči našim klientům.“

KOHO SE V ČESKU TÝKAJÍ PŘÍLIŠ NÍZKÉ MZDY:

- Na MDM nedosáhne 67 % procent zaměstnanců, v Praze 52 %.
- Pod hranicí Minimální důstojné mzdy se nachází 57 % zaměstnaných mužů a 71 % žen.

Minimální důstojná mzda ve srovnání:

Platforma pro Minimální důstojnou mzdu

Za Minimální důstojnou mzdu stojí nezávislá a neformální expertní platforma, která se nad konceptem a propočtem scházela od roku 2016. Platforma se inspirovala konceptem používaným v zahraničí jako „living wage“. Poprvé byla Minimální důstojná mzda pro ČR zveřejněna za rok 2019 na jaře 2020.

Seznam členů a členek Platformy je dostupný na <https://www.dustojnamzda.cz/kdo/>.

Co je Minimální důstojná mzda?

Minimální důstojná mzda je indikátor počítající na základě aktuálních cen, jakou výši by musela mít odměna za práci za běžnou pracovní dobu, aby pracujícím a jejich domácnostem poskytla dostatek finančních prostředků k životu, který je většinou společnosti vnímaný jako určitý základní standard. Mají se z ní dát pokrýt náklady na stravu a bydlení, ošacení, dopravu, zdravotní péči, vzdělání a volný čas a zaplatit další důležité výdaje včetně úspor pro případ neočekávaných okolností.

Podrobnější informace o konceptu, jeho výpočtu, odlišnostech od dalších indikátorů, ale i ilustrační příběhy a data za předchozí roky najdete na www.dustojnamzda.cz.

Další informace:

Web: dustojnamzda.cz/

FB: facebook.com/dustojnamzda

TW: twitter.com/DustojnaMzda

Kontakt pro média:

Petra Jelínková

koordinátorka Platformy pro Minimální důstojnou mzdu

Petra.jelinkova@centrumspot.cz

Lucie Trlifajová

Centrum pro společenské otázky – SPOT

lucie.trlifajova@centrumspot.cz

Kateřina Smejkalová

Friedrich-Ebert-Stiftung, zastoupení v České republice

katerina.smejkalova@fes.de